

Хто має пам'ять
— той вклонився
гайдамакам... **2**

«Сотник Крук»
знову поведе у
бій патріотів **5**

Останній
генеральний писар
запорозжців **7**

Козацькому роду нема переводу!

Козацький край

Ціна - 2 грн.

№10 (29)
21 травня 2012 р.

Розгром під Корсунем

У БИТВІ ПІД КОРСУНЕМ,
ЯКА 26 ТРАВНЯ 1648
РОКУ ЗАКІНЧИЛАСЯ
ПОВНОЮ ПЕРЕМОГОЮ КОЗАКІВ
ХМЕЛЬНИЦЬКОГО, ПОЛЯКИ
ВТРАТИЛИ 7 ТИСЯЧ ВБИТИМИ.
ЗДОБИЧЧЮ КОЗАКІВ СТАЛИ ВСІ
ПОЛЬСЬКІ ЗНАМЕНА Й ГАРМАТИ.
СЕРЕД 9 ТИСЯЧ ПОЛОНЕНИХ БУЛИ
ОБИДВА ПОЛЬСЬКІ ГЕТЬМАНИ —
ПОТОЦЬКИЙ І КАЛИНОВСЬКИЙ...

ІВАНА СУСАНИНА «СПИСАЛИ» З КОРСУНСЬКОГО КОЗАКА?

Якщо і ні, то подвиг козака Галагана набагато достовірніший...

Щороку Росія відзначає державне свято – День народної єдності. Присвячене воно фактично визволенню Московської держави від польсько-української (військ короля Владислава і гетьмана Сагайдачного) окупації 1612 року. Нинішнього року Москва зможе святкувати ювілей 400-ліття «визволення з-під українсько-польського іга». Цього дня у російській столиці традиційно вшановують трьох головних героїв – Козьму Мініна, Дмитрія Пожарського та Івана Сусаніна. І якщо двоє перших – однозначно реальні персонажі, то навколо останнього – безліч суперечок. Багато публіцистів і науковців, включно зі знаменитим істориком Російської імперії Костомаровим, були переконані у тому, що подвиг Сусаніна, який нібито завів у дрімучий ліс поляків, що полювали на московського царя, – не більше, аніж легенда. Жодного прямого документального підтвердження того, що таке було насправді, немає. При цьому дослідники-скептики єдині в думці, що подвиг "списаний" із того, який реально був здійснений більш аніж через 30 років в Україні на Черкащині. І було це не в костромських лісах, а у Гороховій Балці під Корсунем, і був це не селянин Іван Сусанін, а козак Микита Галаган... Насправді ж, нас мало хвилює такий персонаж, як Сусанін і вірити у нього чи ні – то справа наших північних сусідів, але ми своїм земляком Галаганом гордиться маємо повне право.

Син старовинного козацького роду

Микита народився в Корсуні, у знаній і славній козацькій родині. У ті часи в Україні освіта була на значно вищому рівні, аніж у багатьох інших країнах, вважалося за норму, щоб кожен козак змалечку вмів читати-писати, тож Микиту відправили до бурси Київського братства, навчання в якій фінансувалося коштом гетьмана Петра Сагайдачного.

Вписаний пізніше в козацький реєстр, Микита Галаган не був

лояльним до польської влади – за участь у повстанні Тараса Трясила його позбавили майна й козацького звання і записали у холопи князя Яреми Вишневецького. Після того бунтар втік на Запорозьку Січ. Брав участь у ще двох антипольських повстаннях – під проводом отаманів Остряниці-Гуні та Півторакожуха. Після поразок цих повстань повернувся на Січ і

приєднався до загону Максима Гулака, який у союзі з турецьким військом Джебз-паші брав участь у поході в Персію. З цим загonom Галаган пройшов Кубань і Кавказ і відзначився в боях під Єреваном. На Січ повернувся зі ще більшою славою і з великими трофеями, після чого з'їздив у Чигирин до давнього свого знайомого, сотника Богдана Хмельницького з проханням посприяти у легалізації в рідному Корсуні. Хмельницький домовився з Вишневецьким, і той за п'ять тисяч золотих дарував волю холопові-втікачеві. Незважаючи на те, що Галаган не повернувся до козацького реєстру і він числився простим корсунським міщанином, по місту воїн ходив із шаблею при боці, вважаючи, що козак – це, швидше, стан душі й походження з козацького роду, а не запис у польських реєстрах...

Шлях до подвигу

Микита одружився з Фросею, донькою корсунського козака Данила Цимбалюка. Любив її без міри, тож коли на її честь зазіхнув п'яний гайдук, череп зухвальця репнув від козацької шаблі, як перестиглий кавун на баштані...

Втікаючи від розплати за вбивство, Микита залишив Корсунь і очолив ватагу з трьохсот втікачів, які покинули своїх панів і жили в лісі за десяток кілометрів від міста.

Від дружинного брата Василя, що служив у реєстровому полку в Черкасах, Микита дізнався про повстання, яке підняв Хмельницький. Вивідавши плани польського війська коронного гетьмана

Можливо, на його рішення вплинула звістка про те, що поляки спалили весь Корсунь – вціліли тільки церква й замок. Побратими, які нічого не знали про рішення свого отамана, були здивовані тим, як він поведився, вийшовши із намету, де проходила нарада старшин Хмельницького. Попрошався з усіма, просив вклонитися дружині й сестрі і передати, що любить їх, поцілував образок Богоматері і, заховавши його на грудях, виривши у бік польського табору...

Його піймали четверо польських кавалеристів – об'їжджаючи табір, вони помітили козака, який "випадково" видав себе тим, що визирнув з кушів. Вдаючи із себе невдачу-розвідника, Галаган довго терпів тортури, і тільки коли його припекли розжареним залізом, "зізнався", що повинен був вивідати сили поляків, бо їх от-от має знищити гігантське козацько-татарське військо. "Зізнання" Галагана настільки правдиво звучало, а неймовірна кількість страшних козаків і татар була так соковито описана, що поляки вирішили за краще відступити на Богуслав і чекати там підкріплення з Польщі. Микита пообіцяв їх провести «найбезпечнішим і найкоротшим шляхом». Тим, де, як знав тільки він, на гусарів і жовнірів вже чекали завали, вовчі ями і за-

сідки загонів козаків Кривоноса та кримчаків Тугай-бея...

Сам загинув, але помстився за Корсунь

Вдосвіта 26 травня 1648 року війська Мартина Калиновського і Миколая Потоцького вирушили з-під Корсуна на Богуслав. Вже зовсім скоро їх почали "скубти" з флангів козаки і татари, заганяючи у засідку в глибокій Гороховій Балці. Затиснуті справа крутими схилами балки, а зліва – болотом, шляхтичі напоролися ще й на повалені козаками дерева і викопаний посеред дороги рів. Зусібіч сипалися стріли і лунав бойовий клич ординців та козаків... Бойові порядки поляків змішалися, вози польського обозу, які спробували обігнути завали крутим схилом, перекинулися, додавши сум'яття, артилерію полякам так і не вдалося розгорнути... Тієї миті Мартин Калиновський зарубав шаблею Микиту Галагана. Та вже ніщо не могло зупинити розгром поляків. Усього за чотири години у жалкій бійні польська армія в Україні фактично припинила своє існування. Декілька тисяч поляків, включно зі 127 офіцерами, потрапили у полон. Козацьке військо збагатилося величезною кількістю боєприпасів, харчів, холодної і вогнепальної зброї та 41 гарматою.

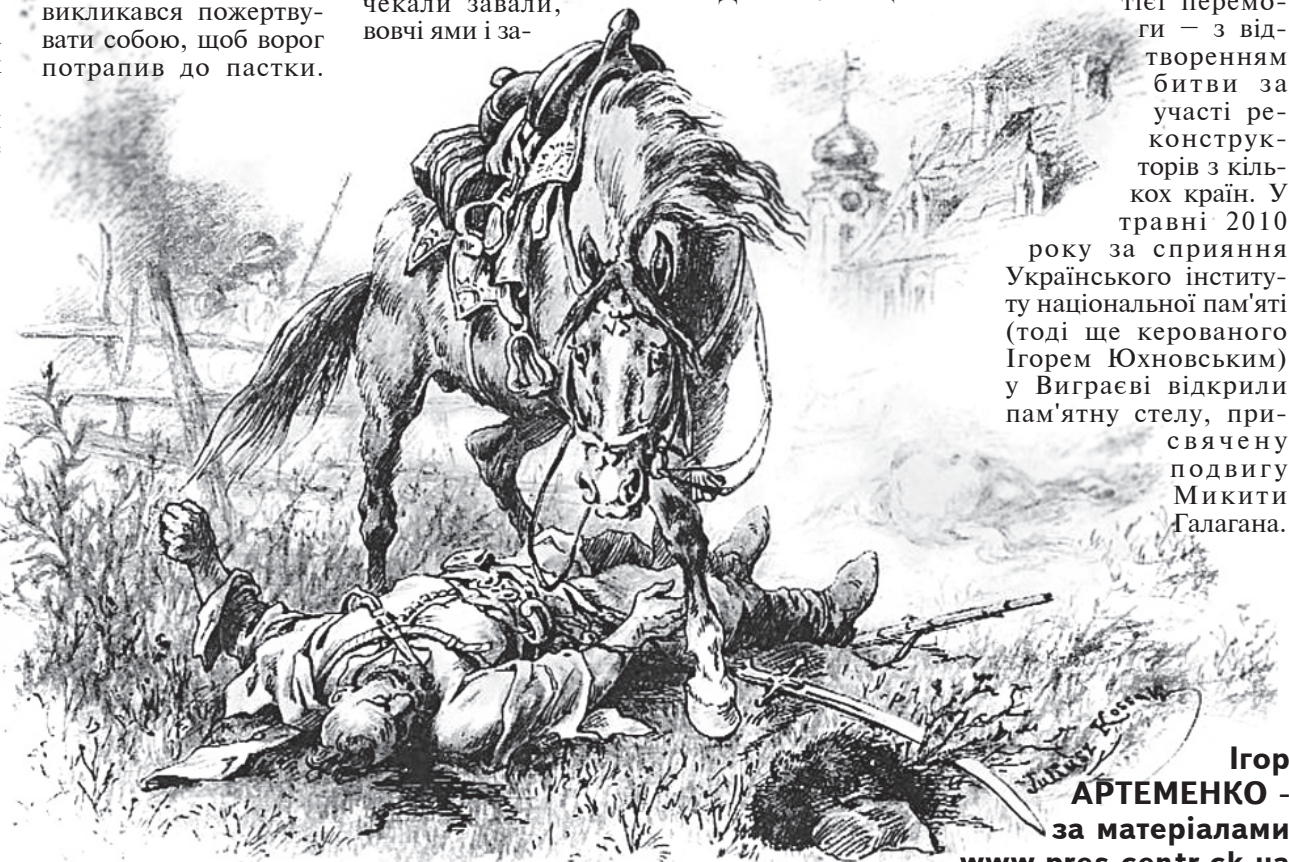
До Хмельницького

привели і польських воєначальників – пораненого в руку Калиновського та Потоцького з відрубаним вухом і простреленим плечем. Разом із 80 вельможами-шляхтичами та вісьмома сотнями найкращих воїнів-поляків Потоцького і Калиновського подарували союзникам-татарам, а ті повернули їх за викуп до Польщі. Після того вбивця Галагана Калиновський знову ходив з каральними походами в Україну, але через чотири роки загинув у ще одній програній козакам битві – під Батогом...

В останній рік ХХ століття польський режисер Єжи Гофман зняв чудовий фільм "Вогнем і мечем", у якому на завершення пролунала гірка фраза про непотрібну війну між поляками і українцями, яка завершилася однаково згубно для обох народів. Московська цариця Катерина знищила Запорозьку Січ і відіграла вирішальну роль в остаточному занепаді Речі Посполитої. У фільмі Єжи Гофмана, який захоплюється тогочасною мужністю як своїх співвітчизників, так і українських козаків, є і кадри з корсунчаниним, котрий гине, заманивши поляків у пастку...

У травні 2008 року у Виграєві на Корсунщині за участю Президента Віктора Ющенка пройшли масштабні святкування 360-річчя

тієї перемоги – з відтворенням битви за участі реконструкторів з кількох країн. У травні 2010 року за сприяння Українського інституту національної пам'яті (тоді ще керованого Ігорем Юхновським) у Виграєві відкрили пам'ятну стелу, присвячену подвигу Микити Галагана.

Ігор АРТЕМЕНКО - за матеріалами

www.pres-centr.uk.ua

ЧУЖИНЦІ – ПРО УКРАЇНЦІВ

(Продовження. Початок – у №9 «Козацького краю» від 7 травня)

1769 р. **Й.Г.Гердер**, німецький письменник, дослідник, етнограф: "Україна стане колись новою Елладою (Грецією): прекрасне положення цього краю, весела влада народу, його музичний хист, родюча земля, колись прокинута... і повстане велика, культурна нація, і її межі простягнуться від Чорного моря, а відтіля ген у далекий світ".

17 ст. **Жан Бенуа Шерер**, французький дипломат:

"Україна – це надзвичайно багата країна, наділена усіма скарбами природи... Українці – це високорослі, сильні люди, привітливі і гостинні, ніколи нікому не нав'язуються, але і не терплять обмеження своєї особистої свободи".

1704. **Жан Валюза**, французький дипломат: "Гетьмана І.Мазепу дуже шанують у Козацькій країні, де народ вільнолюбивий і гордий і не любить, щоб хто-небудь панував над ними..."

1710. **Ю.Юст**, данський посол: "Мешканці України живуть в добробуті і багато співають. Вони купують і продають усякого роду крам, не платячи жодних податків, крім невеликого до гетьманської скарбниці. Вони мають необмежену волю займатися, яким хочуть, промислом... В місті Немирів найбідніша хата (о Небо!), чистіша за найбагатший палац у Москві". "У козацькій країні всі благоденствують і всі живуть у розкоші, вони у всьому чистіші й чепурніші від московитів, а старшина – це розумні й виховані люди...". "Все на-

ред наданням звання лицаря. Якщо якийсь з них відходить, таких не переслідують, але вважають їх негідними свого товариства". "Усі лицарі мають право голосу при виборі гетьмана чи кошового, коли останній поводить невідповідно, його заміняють і вибирають іншого".

хорообрі, не звикли до рабства. Якщо коротко – повна протилежність москвинам... Козацька нація тратить незалежність, яку вона мала перед об'єднанням з Росією"... Тепер їхня прадавня республіканська конституція не існує, рівність між ними зникла. Російський уряд використовує козаків у своїх війнах, розбиває їхню територію і приєднує до російських провінцій, переселяє козаків в інші провінції, хоч союз козаків з Московщиною був вільний і умовний. Вся земля в Україні належала козацькій нації, і жодний чужинець, включно з москвинами, не міг оселитись там без дозволу козацької республіки".

1768-1776 рр. **Карло Хоєцький**, польський шляхтич, полонений російськими військами і через Україну відправлений у Сибір: "Ми кожний день бачили, як виводили гайдамаків із в'язниць (це відбувалося після уманських подій) по кілька осіб, карали їх батогами, видавали їм ніздрі за звичаєм москалів, а потім відправляли на довгочасне заслання в Сибір". "По дорозі в Сибір ми зупинились в Ніжині. Це місто упорядковане і багатолюдне. Як виявилось, мешканці були дуже людяні... поводитись з нами чемно і ласкаво... коли ми покидали місто, то ніжинці переганяли нас на санках, кидаючи нам хліб житній і пшеничний та гроші. Ми були глибоко зворушені людяністю цього народу... Зовсім інше ставлення до полонених виявилось в московських селах, коли ми перетнули україно-російський кордон. Це було зовсім інше населення, що різко відрізнялось своїми звичаями від українців. Коли ми в'їздили до московського села, то майже всі жителі збігалися дивитись на нас, як на видовище, вони надсміхалися з нас, кидали в нас снігом, грудками... поводитись з нами по-ворожому, не хотіли нам нічого продавати, а якщо й погоджувались, то вимагали неймовірні ціни".

1772. **Д.Маршалл**, англієць: "Переїжджаючи через Україну, я відчував себе вільним і безпечним, як у першому-ліпшому англійському графстві, хоч тоді була війна з Туреччиною. Мене здивували багатства козацької країни – це скарб для Росії, а ще більше вразила загальна культура краю, країни добре загосподарованої. Культура господарювання України стоїть на європейському рівні, і я ще не бачив такої країни, яка так дуже була схожа на найкращі провінції Англії... Україна має розвинене сільське господарство та промисли". «Сучасне українське покоління – це моральний і добре вихований нарід, українські селяни – найкращі хлібороби в цілій Росії, а Україна, з огляду на скарби своєї природи, є найважливіша провінція Росії».

1787. **Василій Зуєв**, російський вчений: "На Харківщині нарід своєю мовою, одягом і звичаями зовсім відмінний від росіян. Хати дуже розлогі, всі будови дерев'яні, вимашені зовні глиною і вибілені, всередині хат дуже чисто... земля на Харківщині дуже родюча, куди поїдеш, скрізь багато різного збіжжя, а далі або баштани, або овочеві садки".

1795. **Геранц де Кульон**, член французького Конвенту і генеральний прокурор: "Цар Петро I дав козакам королівські обіцянки..., яких ніколи не додержувався. Після скасування української автономії велику частину українських земель роздано тому родові рабів, яких називають російськими дворянами. В Україну наслано російські суди, найбільш продажні в Європі, й офіцерство російського походження. Петро I розтерзав козацьку волю, а Катерина II знищила останню твердиню волі – Січ. Однак геній незалежності ходить-блукать поміж останками українського козацтва і не далекий час, коли вони змінять обличчя не лише України, а й Росії. Сорому більше не будуть терпіти".

1796. **Й.Енгел**, автор першої (в Європі) наукової історії України писав: «Україна є граничним муром, що стоїть між культурною Європою і нецивілізованою Азією. Вона є воротами, через які багато азійських орд пробували вдертись до Європи. Вже з однієї цієї причини вона заслуговує на увагу... Але як це сталося, що ці горді, вільні козаки опинилися в московському ярмі? Яким чином москвини змогли накласти кайдани на козаків – націю, що була пострахом для Туреччини, Польщі і татар? Як сталося, що місце вільно обраного гетьмана зайняв московський губернатор? Історія козаків мала великий вплив на історію Польщі, Швеції, Трансильванії. Історія козаків багато чого вчить. Треба геніального пера, щоб те все належно описати...»

Для ілюстрації публікації використано давні малюнки француза Гійома де Боллана та поляка Юзефа Брандта

селення козацької України відзначається великою ввічливістю і охайністю, вдягаються чисто і чисто утримують будинки".

1730. **Максиміліан Еммануїл**, баварський принц, свідок Полтавської трагедії: "Жителі України хочуть бути вільним народом, не під'яремним ні Польщі, ні Москві, тому вони завжди борються за свої привілеї та права, що, власне, і стало причиною переходу І.Мазепи на сторону Карла XII, бо, всупереч їх вольностям, їхній край був обкладений Москвою різними великими податками та заборонами".

1731. **Вольтер**, французький письменник: "Україна завжди прагнула до свободи, але оточена Москвою, Туреччиною і Польщею, змушена була шукати собі протекторат в одній з цих держав. Україна піддалась спочатку Польщі, яка поводитись з нею, зовсім як з поневоленою країною, пізніше піддалась московитові, що уярмлював її, неначе рабів, як це й завжди є у московитів. Спочатку українці користувались привілеєм вибирати собі правителя, але скоро Москва позбавила їх цього права і гетьмана почали призначати з Москви".

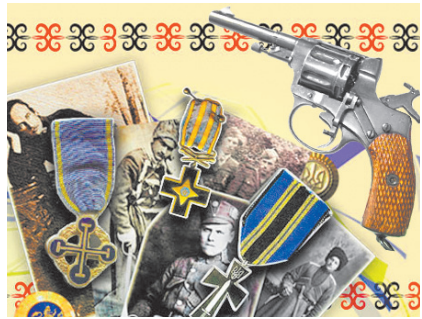
Бурхард Крістоф фон Мюнніх, російський фельдмаршал німецького походження: "Запорожці приймають до свого братства, загалом усіх, без різниці національностей, якщо приймуть грецьку віру і погоджуються перейти семилітню підготовку пе-

Й.Гюльденштедт, німецький академік, подорожував по Україні в 1771 р. і в 1774 р.: "Україна вела велику торгівлю з Європою, мала великі фабрики великого, тонкого сукна, тонкого льняного полотна, корабельних вітрил і ливь, порцеляни, було багато гут, гарбарень, гуралень і т.п. Було багато висококваліфікованих, вправних українських майстрів у всіх ремеслах і промислі".

Франсуа Массон, француз, служив у московському війську (1762-1807), потім написав «Секретні спогади про Росію»: "Нація козаків зменшується через тиск на неї Росії. Хіба що якась щаслива революція позбавить її ярма... Дехто вважає їх ледве не росіянами, однак козаки не мають нічого спільного з росіянами... Вони у всьому цілком відмінні: вони вигадливіші, чесніші, менше звикли до рабства, а рабство їх ще не цілком споганило... Козаки не мають нічого спільного з московитами, за винятком грецької релігії та зіпсованої москвинами слов'янської мови. Їхні звичаї, їхній спосіб життя, хати, їжа – все цілком різне. Козаки є гарні, вродливі, спритні, ширі, чесні,

ДАЛІ БУДЕ...

Олег ОСТРОВСЬКИЙ

Ще сім десятиліть тому Другий Великий Збір Організації Українських Націоналістів постановив щороку, 23 травня відзначати День Героїв. Цього дня ОУН закликала згадати всіх тих, хто поліг за нашу землю: від лицарів-дружинників Київської Русі і козаків Гетьманської доби – до січових стрільців і вояків Армії УНР та УПА. Днем Героїв визначили 23 травня, тому що саме цього дня 1938 року у нідерландському Роттердамі загинув від

ВІДЗНАЧ ДЕНЬ ГЕРОЇВ І ЗАПАЛИ «СВІЧКУ ПАМ'ЯТІ ЗА ОТАМАНОМ»!

рук агента-енкаведиста комендант УВО і голова Проводу ОУН Євген Коновалець. Постановою Другого Великого Збору ОУН також обумовлювався вибір місяця травня як такого, коли «загинули кращі сини України ХХ століття» – окрім Коновальця називалися призвища Миколи Міхновського та Симона Петлюри.

До здобуття Україною Незалежності День Героїв святкували підпільно. Вперше широкого розголосу свято набуло 20 років тому – 1992-го. На сьогодні свято на офіційному рівні відзначається лише на Галичині. Національно-патріотичні організації поки безуспішно до-

магаються визнання Дня Героїв офіційним святом держави.

Нинішнього, 2012 року Історичне Товариство «Українська Варта» закликло небаїдужих українців на території всієї держави та поза її межами 25 травня о 14.40 год. запалити «свічку пам'яті за отаманом». В цей день і в цей час 1926 року сімома кулями вбивці рука Москви дістала у Парижі очільника Директорії і Головного отамана військ УНР Симона Петлюру. «Українська Варта» закликала обійтися цього дня без символіки партій, а «свічку пам'яті за отаманом» запалити всім свідомим українцям – не зважаючи на політичні та релігійні переконання...

«Сотник Крук» знову поведе у бій патріотів-пісенників...

Петро ДОБРО

ГО «Мамай» вже вчетверте проводить фестиваль патріотичної пісні в Україні «Рутенія» (пам'яті Костянтина Єрофєєва).

До виступу вже зголосилися гурти: «ТАРУТА», «Рутенія», «Хорєа Козацька», «Оркестр Янки Козир», «Самі свої», «OT VINTA»; виконавці та поети: Ніна Матвієнко, Тарас Силенко, Едуард Драч, Володимир Самаїда, Олег Короташ, Сергій Пантюк, Іван Сергієнко, Олександр Власюк (лірник Сашко), брати Капранови, Марія Бурмака, Олександр Смик, Віктор Нестерук, Кирило Булкін, Ольга Акулова, Сергій Фоменко (Фома), Лілія Кобільник, Сергій Василюк, Олександр Ігнатуша.

Стратегічною метою фестивалю є всебічне висвітлення, пропаганда та донесення до широкої аудиторії кращих зразків патріотичної пісні та поетичного слова, поза їх жанровою приналежністю – як в Україні, так і за її межами.

Мета фестивалю: «пробудження національної свідомості; сприяння відродженню традицій християнської духовності українського народу; формування здорових моральних цінностей і переконань у суспільстві; виховання у молоді активної громадянської позиції та консолідація позитивно мислячих людей заради майбутнього України».

Деякі з слів про Костя Єрофєєва, на честь якого проводиться фестиваль. Він був вокалістом і клавішником гурту «Рутенія», що став культовим для української молоді кінця 1980-х – початку 90-х років. Автор і виконавець «Маршу УНСО», який і досі надзвичайно популярний у середовищі українських патріотів. Пам'ятає слова: «Я вранці-рано у партизани піду з бойовою УНСО?»

Кость був не тільки чудовим співаком, композитором і музикантом. В часи юності разом з Леонідом Чемерисом і Дмитром Корчинським став творцем патріотичного Студентського товариства «Громада». Був хорошим журналістом – працював на телеканалі «Інтер», писав для декількох друкованих газет, до останнього часу був редактором популярного інтернет-видання. Вранці 25 серпня 2008 року Костеве серце зупинилося. Йому було всього 42 роки...

2001 року Кость Єрофєєв випустив свій сольний альбом під назвою «Легіонер. Дорогами війни і кохання». Пісня з цього альбому «Я – Крук» залишається всенародним хітом. У середовищі націоналістично налаштованої молоді і нині можна почути, як хтось наспівує під гітару «Я – Крук, чорний сотник УПА. Моя сотня – в далекому схроні. Добрі хлопці в моєму загоні підуть завтра у бій...»

Хлопці, для яких він був «сотником», 26 травня дійсно знову підуть у бій – своєю піснею на фестивалі пам'яті Костя Єрофєєва...

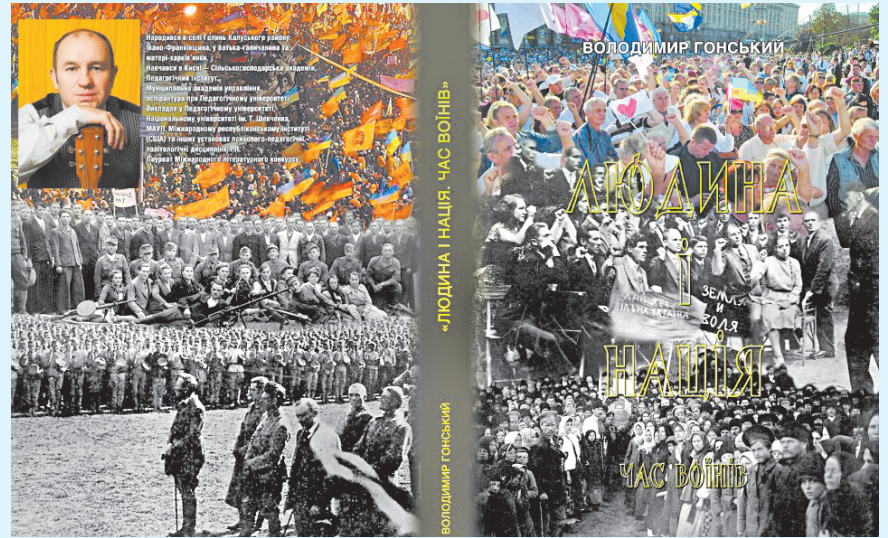
Фестиваль відбудеться 26 травня в приміщенні Національної Спілки Художників України - м. Київ, вул. Січових Стрільців (Артема), 1-5. Тривалість дійства 7-8 годин. Фестиваль є некомерційним, участь для виконавців є безкоштовною, а вхід для глядачів – вільним.

У «бомбовій» книзі Гонського – 320 фото борців за волю України

Петро ДОБРО

Відомий патріот, громадський діяч, співак і публіцист Володимир Гонський на своїй сторінці у мережі «Фейсбук» написав: «На виході, братове, друга моя книга. Має бути бомбовою – 320 фото з ликами борців за волю України 1917-2012 рр., 264 сторінок. Повезу її по всій Україні. Половину грошей маю. Хто хоче і може допомогти – імена добродіїв вкарбу на першій сторінці книги. І чекайте «пугу-пугу» на презентацію!!!»

2009 року вже було презентовано перше видання книги Володимира Гонського «Людина і нація». В ній були зібрані соціофілософські, історичні та політологічні матеріали на актуальні для нашого часу теми: про національну ідею як рушій прогресу, про героїв національно-визвольної боротьби українського народу і, зокрема, велич борців УПА, про мову як чинник формування людини і нації, про геноцид українського народу і його етапи, про суть і роль Майдану та Помаранчевої революції... У першому виданні книги «Людина і нація» Володимир Гонський, який є «ветераном» двох революцій – студентської «Революції на граніті» 1990 року та Помаранчевої, пише: «Майдан – це, перш за все, символ, вибух досить інтимних людських речей: мільйонів вір, гідностей, патріотизмів і однієї спільної мільйонносердної любові». Як сказав автор, презентуючи перше видання, «це книга для всіх, хто думає і шукає».

Козацький край
www.cossackland.org.ua

На сайті «Козацького краю» маємо читачів вже з 45-и країн закордону!

Шрі-Ланка	Франція	Словаччина	Індія	Чехія	ПАР	Грузія	Японія	Аргентина	Польща	Чорногорія
Литва	Кіпр	Іспанія	Великобританія	Бельгія	ОАЕ	Ізраїль	Португалія	Італія	Нідерланди	Естонія
Норвегія	Сербія	Австрія	Азербайджан	Ірландія	Молдова	Канада	Ісландія	Австралія	Росія	Німеччина
Хорватія	Бразилія	США	Швейцарія	Бразилія	Бразилія	Бразилія	Бразилія	Бразилія	Бразилія	Бразилія
Румунія	Єгипет	Греція	Таїланд	Угорщина	Фінляндія	Данія	Беларусь	США	Швейцарія	Бразилія

РЕФЕРЕНТ ГОЛОВНОКОМАНДУВАЧА УПА

В останньому бою Тура-Шухевича поруч з ним був єдиний солдат УПА – Галина Дидик. Останні роки життя легендарної жінки пройшли в Христинівці на Черкащині...

Галина Дидик була сьомою дитиною у родині, яка понад усе любила Бога й Україну. Змалечку Галя рівнялася не стільки на сестру Катерину, яка стала черницею, скільки на брата Івана, який під час Першої світової війни вступив до Легіону Січових Стрільців... Зовсім юною дівчиною Галя вступила до "Союзу українок", а 1935 року – і в ОУН. Дівчина опинилася у вирі визвольної боротьби проти поляків, епіцентром якої, нарівні з Галичиною, стала її рідна Тернопільщина. В тій боротьбі втратила свого нареченого-оунівця – поранений пострілом польського поліцейського, він помер у неї на руках...

1939 року Збруч перейшла Червона армія – разом з гітлерівським Вермахтом вона розірвала навпіл землі Речі Посполитої. Сподівання західноукраїнців на те, що після звільнення від поляків, у об'єднаній Україні стане легше жити, не справдилися – для селян розпочалася масова примусова колективізація, а для інтелігенції – репресії, особливо ж для тих, хто відмовлявся вірити в те, що українець – це тільки застаріла назва "саветського человека". Серед оунівців, яких арештували першими, була й Галина. Майже рік її тримали у в'язниці Бережан. Через кілька десятиліть, 1971 року в заяві до Президії Верховної Ради СРСР Дидик згадувала: "Я бачила витягнені із катівень і виставлені для упізнання рідними тисячі трупів – постріляних, помордованих, часом зі слідами варварських знущань – вирізаними на тілі тризубами, виколотими очима, повідрізуваними вухами..." Саму Галину через рік таки випустили – за браком доказів належності до підпілля ОУН. Останнім знущанням-випробуванням для дівчини стала імітація її розстрілу в дворіку тюрми.

Те залякування не спрацювало – воно тільки переконало Галину, що нові окупанти нічим не кращі за поляків. 1941 року на Україну прийшли ще й німці, які продовжили "кращі традиції" своїх попередників, кидаючи до тюрми і розстрілюючи в першу чергу тих, кому хотілося бачити Україну вільною від будь-яких зайд. Коли на протигагу всім чужинським військам 14 жовтня 1942 року було створено Українську повстанську армію – Галина до неї вступила однією з перших, закінчила медичні курси і невдовзі очолила Український Червоний Хрест на Тернопільщині. Ім'я Галини Дидик і її місцеперебування стали повною таємницею навіть для рідних. Найрозповсюдженішими псевдопідпільницями стали Анна та Молочарка. Не злічити вигаданих імен у фальшивих посвідченнях Галини, які вона пред'являла на вулицях міст і сіл окупованої України спочатку німецьким, а потім радянським патрулям. Вона мала безліч турбот – збирала медикаменти для повстанців, організувала підпільні лісові шпиталі й курси для медперсоналу. Все це в умовах підпілля діяло не гірше, аніж медичне забезпечення регулярних армій... За це 1945 року Президія Української Головної Визвольної Ради нагородила Галину Дидик Бронзовим Хрестом Заслуги.

Додатковою турботою для Галини стало її призначення (одно-

часно з виконанням попередніх обов'язків) референтом, координатором роботи особистих зв'язкових командарма УПА Романа Шухевича (псевдо – Тур).

Так само вона відповідала за мережу конспіративних кривок та їхніх господарів, а ще – за Казакера, Сігала, Шмальца. Вже після загибелі Шухевича НКВС з'ясує неймовірно рідко: найстрашніший для Москви повстанець умудрився зробити кардіограму у радянському військовому госпіталі, а одеська міліція видала Шухевичу тимчасову прописку й поставила штамп у фальшивому паспорті, де була вклеєна точно така сама фотокартка, як на оголошенні про його загальносоюзний розшук! Справжньою бравадою українських повстанців стало фото на пам'ять про перебування в Одесі, зроблене в місцевому фотоательє. Хоча все це було на межі смертельного ризику – навіть коли Шухевич заходив до чергового лікарського кабінету, він мав з собою ампулу з отрутою, а Галина чекала в коридорі з пістолетом у кишені...

Той відпочинок дав поліпшення здоров'я лише на певний час. Вже взимку, неймовірно ризикуючи, довелося доставити Шухевича на огляд медиків у Львів. Ще важче було роздобувати ліки: НКВС, знаючи про хвороби Тура, завело в аптеках Львова більше 40 інформаторів. Влітку 1949-го Шухевичу знову довелося їхати разом з Дидик до Одеси – тут вона вільно купувала йому ліки, а для медиків він уже був майже давнім знайомим...

Втім, здоров'я Шухевича ставало все гіршим, а коли він загубив у Одесі медальйон-іконку із зображенням Богородиці, подарований в дитинстві матір'ю, то мовив: "Це значить, що я скоро загину..." Восени 1949 року стан здоров'я Провідника погіршився остаточно. Він вже не міг робити величезні марш-кидки, які раніше були для нього нор-

мальною. Укопи й пігулки вже не давали бажаного ефекту. Але і в цей час Шухевич не втрачав працездатності – під його диктовку Галина друкувала накази й інструкції щодо роботи з молоддю Центральної і Східної України – після поїздок туди Шухевич був переконаний у благодатному підґрунті для перемоги національної ідеї... Наприкінці лютого 1950 року бойовики з його особистою охороною почали говорити про те, що їхній командир помирає – жahlіві перепади тиску й серцеві напади стали регулярними. Але Шухевичу судилося загинути в бою. 5 березня сотні солдатів НКВС оточили Білогоршч під Львовом, де в хаті у центрі села переховувався Шухевич. За фатальним збігом, наступної ночі він мав перебраться на іншу кривку і двоє його особистих охоронців якраз відбули її облаштування.

Єдина людина УПА, яка була в хаті на ту пору – Галина Дидик. На стук вона відчинила двері і, хоча кілька енкавеєсівців зразу ж заламали їй руки, встигла крикнути, мовляв, тут нікого чужого немає. Це було сигналом для Шухевича, але втекти він вже не міг – по сходах на другий поверх, де він був, вже підіймалися двоє офіцерів НКВС. Першим пострілом з пістолета Шухевич застрелив першого з них – май'юра, а другу кулю пустих собі у скроню...

Скориставшись перестрілкою, Галина розкусила ампулу з ціаністим калієм, зашиту в комірці кофтинки, але її "врятували" лікарі, які були під час операції поруч з енкавеєсівцями. Протягом слідства, яке скінчилося тільки 18 жовтня 1951 року, жінка витримала 129 допитів. Деякі з них тривали по 15-16 годин без перерви. Змінювалися тільки слідчі. На перші допити потягли, не очікуючи, поки пройде параліч від вжитої отрути – до кабінету слідчого заносили на носилках. Галину били гумовими палицями з металевим плетінням, кололи наркотики, вибили зуби... В останні дні жовтня "трійка" МДБ СРСР засудила її до 25 років концтаборів. Але й після цього жінку продовжували цілих 20(!) років утримувати не в таборі, а в чотирьох стінах тюремної камери. І тільки

1971 року Галину Дидик перевели до табору. Допомога в цьому... Анжела Девіс. У СРСР тоді саме страшенно галасували про порушення прав цієї темношкірої громадянки США, яка була засуджена американським законом точно так само до 25 років позбавлення волі. Західна ж преса опублікувала факти про те, що в СРСР цілих чотири жінки, колишні зв'язкові УПА, позбавлені волі на тих самих 25 років і так само – за політичні переконання... Випустити їх, звичайно, не випустили, але на останні 5 років відсидки перевели із сирих камер до табору в Мордовії. Галина раділа сонцю й лісу за колючою огорожею табору, а в дворіку знаходила кульбабу, з якої робила собі салати...

Після звільнення приїхала до рідного села на Тернопільщині, але вже наступного дня її вислала міліція, суворо заборонивши з'являтися в Західній Україні. Трохи жила у знайомих вчителки й поетеси, а потім оселилася в Христинівці на Черкащині.

– У Христинівці тета (тітка-

ред.) Галя жила в будиночку на вулиці Щорса, 3, – розповідає жителька тернопільських Бережан Євгенія Васків, внучка сестри Галини Дидик. – Мала невеличкий город, буквально сотку-дві – з того й жила. Іноді пишуть, що вона працювала в місцевому дитсадку, але це неправда, їй ніхто не давав змоги працювати. Яюсь тільки змогла сезон попрацювати в радгоспі на збиранні помідорів... Дуже любила квіти – вони завжди цвіли біля її хатинки. А ще – книги. Їх мала дуже багато. Завжди пам'ятатиму тету Галю – вона допомогла мені, як ніхто інший. Мого нареченого батьки готували до служби в КДБ, а зі мною забороняли зустрічатися, бо я – з "бандерівської" родини. А вона допомогла своїми розмовами зрозуміти – кохання вище всього, воно все здолає. Так і вийшло в нас, тільки чоловіка вже, звичайно, на роботу в КДБ не взяли...

Жила тоді в Умані під наглядом КДБ легендарна Надія Суворцева, яка колись працювала в уряді УНР та Директорії Симона Петлюри, а після радянських таборів оселилася на Черкащині. Галина Дидик приїздила до неї в Умань гостювати із сусідньої Христинівки. А ще, згадавши, як в молодості ризиковано перетинала окуповану Україну разом з Романом Шухевичем, їздила аж до Нальчика в Кабардино-Балкарії. Там жила родина сина Шухевича – Юрія, якраз засудженого втретє до таборів. Допомогала дружині Юрія, бавила внуків командарма Шухевича...

1979 року її викликали до Христинівського відділку КДБ. Попередили, що їм відомо про те, що до неї в гості приїздили ще дві колишні зв'язкові Шухевича – Катерина Зарицька й Одарка Гусяк. Пропонували зробити "заяву-каяття", назвавши УПА і Шухевича бандитами. Натомість гарантували пенсію і можливість переїхати на Тернопільщину. 67-річна жінка гордо відмовилася... Вночі їй побили вікна в хаті. Записка, прив'язана до однієї з кинутих каменюк, була списана лайкою, єдиним нормальним словом було "бандерівка"...

Того ж 1979-го року Галина Дидик померла від інфаркту в Христинівській лікарні. До Бережан на Тернопільщині таки повернулася – але в труні. Рідні похоронили її швидко, тим самим випередивши КДБ, який навряд чи дозволив би це.

* * *
У рідному селі Шибалин Галині Дидик встановлено пам'ятник, вулицю, де жила, перейменовано на її честь, а у місцевій школі директорка Зиновія Волошин облаштувала чудовий музей. Натомість вулиця в Христинівці, де в останні роки жила референт командарма УПА, досі носить ім'я червоного командира Щорса... Президент України Віктор Ющенко своїм Указом присвоїв звання Героя України Роману Шухевичу. А та, що була поруч з командармом у день його останнього бою, не отримала жодної нагороди за часів української Незалежності. Другу її останню у її житті бойову відзнаку перед строем вояків УПА, вишкучених на лісовій галявині, їй вручили далекого 1947 року – це був Срібний Хрест Заслуги...

ОСТАННІЙ ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПИСАР ЗАПОРОЗЬКОЇ СІЧІ

Олег ОСТРОВСЬКИЙ

На Полтавщині є славне містечко Глобине, на гербі якого, на блакитному щиті у жовтому обрамленні поруч з козацькою шаблею зображена чорнильниця з пером. Не у кожного сучасного глобинця заїжджий турист зможе випитати, звідки походить назва міста і герб. Насправді ж, і одним, і іншим місто зобов'язане козацькому роду Глобів...

Не всі документи Глобів уберегла доля їхнього роду, розтерзаного московським царатом. Відомо лишень, що коли 1736 року полковник Кочубей відзначав універсалом значкових товаришів першої сотні Полтавського полку Данила, Івана та Якова Глобів, він згадував і про козацькі заслуги їхніх предків. За героїство у боях за Вітчизну «жалувані» були Глобам хутори і зимівники наддніпрянського Лівобережжя. Прізвище Глоба й понині тут розповсюджене, зокрема, у Золотоноші. Дістався козакові Якову Глобі й хутір на річечці Кагамличок – з нього й виникло містечко Глобине. Тут і народився у Якова син Іван, якому судилося стати останнім генеральним писарем могутньої Запорозької Січі, правою рукою славного кошового отамана Петра Калнишевського. На честь нього і чорнильниця з пером у гербі сучасного Глобиного...

Іван Якович чудово поєднував у собі риси високоосвіченої шляхетної людини і справжнього воїна, лицаря українських степів. Збереглося описання сучасниками портрета Івана Глоби: середнього зросту, обличчя темнувато, чорновусий, з оселедцем на голій голові – носив його завжди прибраним на правий бік. Він добре володів зброєю, особливо вправним був з шаблею і відзначився у війні проти турків, отримавши за це золоту медаль із рук російської цариці Катерини (знав би тоді, що вона стане палачем для Січі!). Та бойові побратими-запорозькі просили Івана вкласти шаблю в піхви і бути писарем: на Січі всі вмів правильно тримати зброю, а от перо – не кожен. Та й слово Глоби було не менш влучним, аніж козацька стріла чи куля.

Іван Глоба спершу став писарем у козацьких паланках і на дніпровських перевозах. У записах уцілілих січових архівів його прізвище не раз згадується, коли йому доводилося їздити у справах по всіх землях козацького Лугу. Відтак 1765 року документи згадують Глобу вже як військового писаря усїєї Січі. У цьому званні він пробував аж до самої миті зруйнування Січі московською солдатнею – цілих десять років! В історії Запорозької Січі це стало рекордом перебування однієї й тієї ж людини на посаді генерального писаря. Разом з кошовим і козацькою старшиною Глоба не раз був у складі дипломатичних місій у Петербурзі, відстоюючи інтереси козацтва, які все більше притіснялися царатом.

З ім'ям Івана Глоби пов'язана історія «вищого пілотажу» фальшування документів на користь козацтва. До цариці Катерини ніхто не сумнівався в правах Січі на Трахтемирів (сучасна Канівщина), де у січовому шпиталі при місцевому монастирі лікувалися поранені й старі запорожці. Право запорожців на Трахтемирів визнавали польські королі й усі попередники

Катерини на російському престолі. А ось вона «усомнілась», бо дуже вже впала в око московським сановникам ця чудова гористо-лісиста місцевість понад мальовничим Дніпром.

«Місто Терехтемирів споконвічно по праву належало Війську Запорозькому Низовому і виконувало роль власного шпиталю. Так і тепер, по визволенні – дай то, Боже, – нашої Вітчизни...» – писалося у Конституції Пилипа Орлика 1710 року.

Але ж ці слова «заколотника», союзника Івана Мазепи по визвольній боротьбі, цариці не покажеш! У вересні 1774 року Калнишевський і Глоба відрядили до Катерини козацьку делегацію. Старшини Сидір Білий, Антон Головатий і Логин Мошенський повезли цариці завірену Глобою «копію» так званого «Універсалу Богдана Хмельницького», який, як

отамана Петра Калнишевського.

...Солдатня царського генерала Текелія оточила Запорозьку Січ 4 червня 1775 року. Наступного дня, не побажавши проливати кров нападників, «братів» по православній вірі, кошовий звелів своїм козакам скласти зброю. Окупанти благородства не оцінили – звірства, безчинства і мародерство, вчинені ними у фортеці українського лицарства були більшими, аніж те, про що мріяли одвічні козацькі вороги-ординці, які ніколи так і не взяли цю твердиню...

У наказі Текелію окремо значився арешт Калнишевського і Глоби. Він виконав розпорядження і привіз полонених перед «ясніе очі» буйної самодержиці Катерини. Героїв захисту православного світу від турецько-татарських набігів цариця звеліла відправити на довічне заслання: Калнишевського – у Соловецький монастир на острові посеред Білого моря, а Глобу – у монастир Туруханський в Сибіру, де посеред тунгусів, остяків і кетів українці потрапляли тільки в кайданах.

Після 15 років, проведених у темряві кам'яної камери Туруханського

дісталося Польщі, Яків разом із двома сестрами та їхніми синами залишив Чигирин і подався на землі Запорозької Січі. Сам він козакував у Пашківському курені, а його син Павло належав до Корсунського куреня. Все це ми знайшли у тексті збереженого в Дніпропетровському історичному музеї «Атестата Війська Запорозького Низового товаришів Корсунського куреня Павлу Руденку», виписаного в липні 1771 року... генеральним писарем Глобою і підписаного кошовим Калнишевським. Тож отримавши у володіння хутір Глоби, не перейменовував його з однієї причини – шанував Івана Яковича, з яким на Січі прослужив як мінімум 13 років...

Серед відомих людей сучасності є й ті, що носять прізвище Глоба. Ми не стали вивчати детально родовід знаменитого «ясновидця» сучасної Росії Павла Глоби – але він сам любить підкреслити, що його предки – з Полтавщини, і вони козакували на Січі. Після нещодавніх терактів, вчинених невідомими у Дніпропетровську, всі чули по телебаченню, що один з вибухів вчинено біля парку Глоби. Так ось: він названий на честь відставного осавула Запорозької Січі Лазаря Глоби, який власне і заклад парк та опікувався ним після знищення Запорозької Січі...

Щодо ж самого Глобиного, то воно підтвердило своє право на герб з пером і шаблею і в часи новітніх Визвольних змагань. Виходець з козацького роду містечка Глобине Аркадій Степаненко ще навчався в Уманському сільськогосподарському училищі, коли 1907 року його вперше арештувала поліція як бойовика-революціонера. У травні 1917 року на всеукраїнському селянському з'їзді виступив від імені партії «самостійників» і закликав до створення незалежної Української держави. З 1918 року був віце-головою Центральної Ради і міністром землеробства. А головне – земляк славного запорозького писаря Івана Глоби став автором остаточного проекту Конституції УНР, і зачитав її 29 квітня 1918 року з трибуни надзвичайного засідання Малої Ради – одразу після виступу Грушевського про початок конфлікту з німецькими окупаційними військами на території України. Проект Конституції було ухвалено, проте вона так і не встигла набути чинності Основного Закону... У момент згасання української Незалежності в умовах натиску російсько-більшовицьких військ Степаненко став одним із керівників селянського руху на Полтавщині і Харківщині. Ці та інші «гріхи» йому пригадали енкаведисти, коли 1931 року арештували у справі «Українського національного центру» і зіслали до Сибіру. Повторно арештували в Архангельську 1937 року. Реабілітували тільки 1989 року.

Історія маленького полтавського містечка Глобине доводить: в усі часи земля українська мала героїв, які не боялися виступити на захист Волі зі зброєю в руках. Так ставалося, що хворобливу імперію, яка завжди пасла «неситим хижим оком» за нашим краєм, перо і слово іноді ранили навіть краще від зброї...

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПИСАР
ІВАН ГЛОБА

КАРИНА РЕПІНА НАГЛЯДНО ЛЮСТРУЄ, НАСКІЛЬКИ ШАНОВАНОЮ ЛЮДИНОЮ НА СІЧІ БУВ ПИСАР...

стверджував Глоба, покійний гетьман підписав у Чигирині у січні 1655 року. В універсалі, зокрема, йшлося про «грамоту короля Стефана Баторія» від 1575 року, якою він дарував козакам за боротьбу проти турків й татар «город Терехтемирів з монастирем і перевозом, опоч складового старинного Терехтемирів на низ понад Дніпром рікою до самага Чигирини і запорожським степом всі землі з усіма на тих землях селами і хуторами, рибними по тому берегу у Дніпрі ловлями», а також «городок старинний же запорожський Самар з перевозом і землями в гору Дніпра по річку Орель, а вниз до самих степів ногайських і кримських». Придворний царський фаворит Григорій Потьомкін, прозваний запорожцями за кудлату перуку на голові Грицьком Нечесюю, залучив до «експертизи» документа придворного історіографа, німця за походженням Герхарда Фрідріха Міллера. І хоча той так і не зміг довести, що універсал – підробка, Потьомкін зумів внести до чорного списку «главарей своевольних запорожцев» Івана Глобу – другим після кошового

монастиря, Івана Глоби не стало. 1790 року в Україну на Катеринославщину з Тобольського намісницького управління в Сибіру надійшло розпорядження знайти родичів «секретного арештанта Глоби» – їм передали дещо з майна генерального писаря, серед якого значилась «скриня кедрова, кована зрідка чорним залізом»... Хутір генерального писаря, який нині став містом Глобиним, дістався надвірному раднику Павлу Руденку – разом з коштовним перстнем від цариці – за взяття Криму. Не особливо винаючи в те, ким він був, радянські історики відзначали благородство Руденка – мовляв, хутір, названий на честь «ізмєнників» так і не перейменував, хоча і міг. «Козацький край», провівши невеличке журналістське розслідування, встановив причини такої поведінки Павла Руденка. Виявляється, Павло був сином козака Якова Рудого з Чигирини. Коли Правобережжя згідно поділу України

ГЕРБ МІСТА ГЛОБИНЕ

Православні єврянники УПА

Душпастирство УПА мало традиції від капеланства в УГА і Армії УНР. Якщо в УГА в силу традицій капеланами були священники греко-католицької церкви (зокрема, капеланом УГА був і батько очільника ОУН, Андрій Бандера), то в Армії УНР переважали православні священники, здебільшого з УАПЦ. Водночас багато архієреїв в Україні, що були в єдності з РПЦ, активно підтримували уряд УНР, співпрацюючи з його міністерством віросповідань.

Протопресвітером військ УНР, начальником Управи Душпастирства (Головним Капеланом) Армії УНР в чині генерал-хорунжого, був призначений військовий священник Павло Пашевський, учасник Першого Зимового походу.

Традиції капеланів армії УНР продовжили душпастирі УПА в часи Другої світової війни та після неї.

Першою про себе заявила УПА «Поліська Січ» Бульби-Боровця. Ще напередодні війни Боровець зтоваришувався зі священником от. Михайлом Симоновичем, якому допоміг збудувати храм в с. Карпилівка (Рівненська область), який діє й понині. Коли у серпні 1941р., захопивши м. Олевськ (Житомирська область), Бульба-Боровець проголосує там «Олевську Республіку», то от. Михайло Симонович стає фактично першим душпастирем УПА, забезпечуючи духовні потреби січовиків, освячуючи їхні заходи, стяги, надаючи молитовну підтримку під час присяги і т.д. Основні служби відбуваються в Свято-Миколаївському храмі м. Олевськ, який от. Михайло відновив після занепаду, вчиненого під час більшовицької окупації.

З часом, коли під натиском нацистів січовики змушені були відступити з Олевська в лісі Рівненщини, Бульба-Боровець в своїх спогадах згадує святкування Різдва Христового 1943 року, яке проводить душпастир от. Дем'ян, колишній сотник Армії УНР, лицар Залізного хреста, якого отримав від Симона Петлюри. Виступаючи з духовною промовою перед січовиками, так і тримав перед собою два хрести – один священника, а інший – воїна...

Більшість православних душпастирів УПА важко назвати «капеланами» в традиційному розумінні. Переважно це духовенство було на своїх цивільних приходах, і лише при потребі, виконували свій християнський подвиг, вирушаючи в ліс до боїв УПА, ризикуючи при цьому бути страченими німецькими, польськими або московськими окупантами. Для прикладу можна навести отця Йосифа, канонізованого РПЦ як Преподобний Амфілохій Почаївський - в той час він належав до Почаївської Лаври. Св. Амфілохій допомагав повстанцям цілительством. Адже крім молитовної сили, мав великий Господній дар зцілень...

Після серії каральних операцій нацистів на Волині, під час яких вони часто спалювали селян у церквах разом зі священниками, єпископа УАПЦ Платон організував у Рівному підпільні курси військових священників для УПА. Не припинив владі нацистів навіть після того, як начальник політичного відділу гебітскомісаріату Краузе прозоро натякнув йому, що має інформацію про те, що повстанці часто використовують храми для переховування зброї і поранених та для конспіративних зустрічей.

Після зміни нацистських окупантів на більшовицьких з 1944 року повстанська боротьба за незалежність не припинялась. А відповідно, православне священство Волині і Полісся несло свою душпастирську службу серед вояків УПА. За співробітництво з УПА, духовну опіку повстанців, надання їм матеріальної допомоги десятки священників Волині й Полісся були репресовані радянськими органами НКВС після 1944 р. Арештованими й засланими у концтабори на 10–25 років, зокрема, були душпастирі М.Бичківський, В.Борецький, Ф.Бусел, І.Малишко, В.Калинчук, В.Кульчинський, А.Микульський, В.Пашкевич, М.Соболевський, Д.Соловей, Д.Шандрук, А.Волощук та ін. У червні 1944 р. без суду було розстріляно протоієрея з Гдинська Івана Тарнавського, на Великдень 1943 р. вбито радянськими партизанами пароха с. Хотешів Олександра Білецького, відділами польської Армії Крайової розстріляно пароха с. Чудель Федора Галабурду. За звинуваченням: «Пастор духовно опікувався вояками відділів УПА» 1947 р. розстріляно енкаведистами о. Полієвкта Скрипника з Ковельщини.

З Різдва Христовим!

ДЕНЬ В ІСТОРІЇ
21 – 31 травня

21 травня 1892 р. народився Кость СМОВСЬКИЙ, командир 1-ї бригади Окремої кінної дивізії, генерал-хорунжий Армії УНР.

21 травня 1969 р. народився Георгій ГОНГАДЗЕ, український журналіст і громадський діяч.

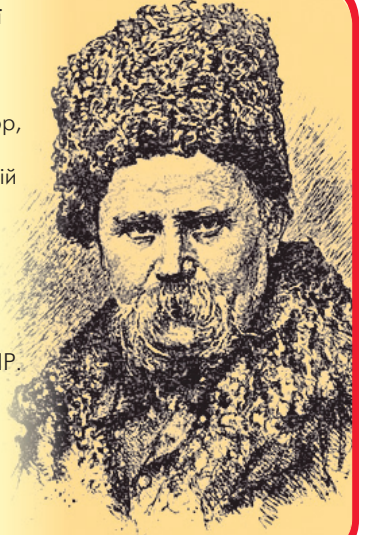
22 травня 1840 р. народився Марко КРОПИВИЦЬКИЙ – актор, режисер, драматург.

22 травня 1861 р. Тараса ШЕВЧЕНКА перепоховали на Чернечій горі біля Канева.

22 травня 1919 р. у Києві в церкві святого Миколая відправили перше богослужіння українською мовою, через що цей день «неофіційно» став днем народження Української Автокефальної Православної Церкви.

22 травня 1919 р. поляки розстріляли композитора Остапа НИЖАНКІВСЬКОГО, члена Української Національної Ради ЗУНР.

22 травня 1992 р. помер Антін КУЩИНСЬКИЙ- підполковник Армії УНР, один із організаторів і сотник Українського Вільного Козацтва на Полтавщині, комендант Гуцульського коша Карпатської Січі, дорадник Гетьмана Павла Скоропадського на еміграції, Військовий і Кошовий отаман УВК, редактор часопису «Українське Козацтво».

23 травня 1920 р. помер художник і графік Георгій НАРБУТ, творець перших грошових знаків і поштових марок УНР.

23 травня 1938 р. від руки московського агента загинув полковник Армії УНР Євген КОНОВАЛЕЦЬ, командир корпусу Січових стрільців, начальник командант УВО.

23 травня щорічно відзначається День Героїв або Свято Героїв, встановлене Другим Великим Збором ОУН – щорічне свято пам'яті борців за волю України.

24 травня 1093 року, програвши половцям битву на річці Стугні, Київський князь СВЯТОПОЛК ІЗЯСЛАВОВИЧ був вимушений...

одружитися з донькою переможця - хана Тугоркана.

24 травня 1742 р. помер Гетьман України Пилип ОРЛИК.

25 травня 1630 р. Тарас ТРЯСИЛО під Переяславом розбив польських загарбників.

25 травня 1709 р. москалі зруйнували Чортомлицьку Січ.

25 травня 1878 р. народовольці вбили в Києві жандармського офіцера, барона Гейкінга.

25 травня 1926 р. у Парижі Самуїл Шварцбард убив Симона ПЕТЛЮРУ.

26 травня 1648 р. 15-тисячна козацька армія Богдана ХМЕЛЬНИЦЬКОГО повністю розгромила 18-тисячну польську армію в битві під Корсунем.

27 травня 1753 р. завершено будівництво знаменитої Андріївської церкви в Києві.

28 травня 1916 р. помер Іван ФРАНКО, письменник, поет, вчений, громадський і політичний діяч.

29 травня 1630 р. польська шляхта намовила короля заборонити українським козакам походи на Туреччину.

29 травня 1653 р. Тиміш ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ зазнав поразки під Торговицею.

29 травня 1915 р. помер Клим ГУТКОВСЬКИЙ, командант Гуцульської сотні УСС, редактор часопису «Праця».

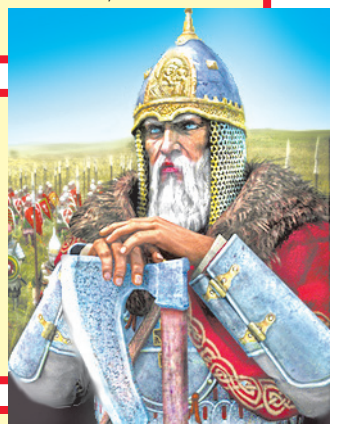
29 травня 1952 р. помер Михайло ОМЕЛЯНОВИЧ-ПАВЛЕНКО, начальник комендант УГА, командувач Армії УНР.

30 травня 2000 р. у день похорону українського композитора Ігоря БІЛОЗОРА, померлого від травм, отриманих у бійці з шовіністично налаштованими молодиками, на вулиці Львова вийшло понад 100 тисяч людей.

31 травня 1223 р. русько-половецькі сили у битві на річці Калка зазнали поразки від монгольської орди ханів Джебе і Субедея.

31 травня 1896 р. народився Іван ПОДЮК, січовий стрілець, поручник УГА, лікар.

31 травня 1938 р. українець Антон ГУБЕНКО першим в історії авіації СРСР здійснив успішний повітряний таран японського винищувача і живим повернувся на аеродром.

У травні 1125 р. помер Великий князь київський Володимир МОНОМАХ.

У травні 1921 р. загинув Максим ТЕРЕЩЕНКО, начальник Холоднорського повстанського штабу.

Свідоцтво про державну реєстрацію
КВ №18773-7573ПП від 18.01.2012 р.

Козацький край

Головний редактор –
Олег ОСТРОВСЬКИЙ
Шеф-редактор – Віктор ВОЛЯ
Редактор випуску – Петро ДОБРО
Голова редакційної ради –
Володимир МУЛЯВА
Засновник – Чигиринська ГО
"Вільне Козацтво Холодного Яру"

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС ГАЗЕТИ – 89155

Адреса редакції:
вул. Ільїна, 330, к.4, м.Черкаси, 18005, тел.: (0472) 31-29-74
E-mail: Cossack_land@i.ua
Газета віддрукована в ПП Руденко Ю.І.,
м.Черкаси, вул.Вербовецького, 1а. Тираж – 10 000 екз.
Замовлення №